

La societat catalana desconfia de la política

Aconseguir l'autonomia política que Catalunya encara no té plenament després de vint anys d'autogovern i corregir el distanciament creixent que hi ha entre la societat catalana i la política, heus ací alguns problemes pendents de solució en el futur més immediat.

Vint anys després de l'aprovació de la constitució espanyola (1978) i de l'estatut d'autonomia (1979), és un bon moment de fer balanç sobre el sistema polític de Catalunya: en què consisteix l'autogovern i com funcionen les institucions locals i autonòmiques. Aquest és precisament el punt de partença del llibre *El sistema polític de Catalunya*, presentat al Parlament de Catalunya el 21 de maig propassat. Escrit per professors de disci-

plines i universitats catalanes diferents, i sota l'editoria de Miquel Caminal i Jordi Matas, professors de ciència política de la UB, el llibre ha estat possible gràcies a una beca de la Fundació Jaume Bofill. Pensat especialment per als estudiants universitaris, també s'adreça a les persones relacionades amb la política i a tothom que vulgui conèixer el sistema polític i de govern de Catalunya.

Segons els autors, tenint en compte

les condicions en què s'ha construït l'autonomia i l'autogovern a Catalunya, la valoració de com funciona el sistema polític a Catalunya no pot ser negativa, si bé això no vol dir que sigui positiva. "L'autonomia catalana reflecteix un important canvi en l'estructura de l'estat espanyol quant a descentralització administrativa i quant a la creació d'institucions autonòmiques que gestionen una part molt important del pressupost estatal, però, en canvi, no podem dir

ARXIU / RICARD CUGAT

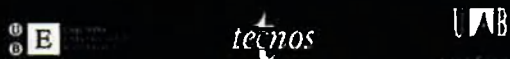
que s'hagi fet el pas necessari cap a una autonomia política, que implica més capacitat d'autonomia legislativa i financera", explica Miquel Caminal. Ell mateix considera que sense reformar la constitució, però interpretant-la d'una altra manera, es podria fer un desenvolupament més autònom, cosa que permetria avançar cap a una autonomia política efectiva. Aquest és un dels problemes del sistema polític català, segons els autors del llibre, que també diuen que els sistemes polítics han de saber encaixar els relleus de govern. En aquest aspecte, Jordi Matas considera que sembla com si a l'estat espanyol i a Catalunya, la cultura de l'alternança no hi fos prou assentada.

Poc interès per la política.

La competència electoral a Catalunya se centra en dos eixos ideològics: la dimensió esquerra-dreta i el sentiment de pertinença nacional. Així, quant a l'eix esquerra-dreta, la societat catalana ocupa una posició de centre-esquerra, amb una opinió més positiva que no pas negativa sobre el nacionalisme, que es relaciona amb el catalanisme, i constitueix una societat laica que respecta l'església. La societat catalana també es caracteritza pel bilingüisme, tot i que la normalització del català és "lluny" encara de ser una realitat, diuen els autors del llibre, perquè un 93,8% de la societat l'entén, però només un 60% el sap parlar, llegir o escriure. I també es caracteritza per un desinterès manifest quant a la política, actitud equiparable a les dels països europeus de l'entorn de Catalunya. Aquesta desconfiança en la política que mostra un 70% equivalent a una crítica a la forma democràtica de govern, car no hi ha una negociació del sistema polític sinó un distanciament dels seus protagonistes (partits i classe política). És un desinterès, doncs, quant al funcionament quotidià de la política. Per això, actualment, els sistemes democràtics han de corregir aquesta creixent escissió entre els

MIQUEL CAMINAL BADIA
JORDI MATAS DALMASES
(Editors)

El sistema polític de Catalunya

ciutadans i els polítics professionals i, per tant, s'han d'establir mecanismes que permetin més comunicació entre uns i altres; per exemple, a base de fomentar més institucions de democràcia directa, opina Caminal. La proximitat entre ciutadans i polítics també es podria aconseguir via sistema electoral. Catalunya és l'única comunitat autònoma que no té una llei electoral pròpia, perquè el Parlament no l'ha aprovada. Segons Jordi Matas, s'hauria d'elaborar un sistema electoral propi de Catalunya que permetés més proximitat entre els electors i els elegits, més representació territorial, deixant a banda les circumscripcions provincials que tenim ara per supeditació al sistema electoral general, i que permetés la màxima proporcionalitat entre vots i escons. "Assolir aquests tres objectius és difícil però, en aquests moments hi ha qui pensa en el sistema electoral alemany, que sí que té en compte tots aquests tres elements, encara que per a aplicar-lo a Catalunya caldria adequar-lo a la distribució territorial de la població catalana".

ARXIU

Fonaments del sistema polític català. El sistema polític de Catalunya es construeix sobre la base d'una realitat nacional, es fonamenta en uns principis i normes constitucionals i estatutàries, que alhora el delimiten, i es concreta en una comunitat de ciutadans que, fent ús de la seva autonomia, s'organitzen en una pluralitat d'institucions, que possibiliten l'exercici de l'autogovern. El sistema polític català és un subsistema del sistema polític espanyol, cosa que condiciona la línia i l'acció política catalana, fins al punt que hi ha una permanent relació d'interdependència entre la política catalana i l'espanyola.

El sistema polític de Catalunya també es caracteritza per l'estabilitat política, atès que des del 1980 la Generalitat ha estat governada pel mateix partit, i per una dinàmica parlamentària en què l'oposició ha tingut una actitud més aviat suau i poc radical. Quant a les institucions de govern cal destacar que l'executiu i l'administració són els eixos centrals sobre els quals gira el sistema polític català. De fet, diu Miquel Caminal, "el Parlament de Catalunya té molt poc poder, com en totes les democràcies actuals, però en el cas de Catalunya també hi té a veure l'orientació a un presidencialisme no corregit de les institucions, facilitada per la implicació del PSC en el govern de l'estat del 1982 al 1996". Caminal, que assegura que difícilment un Parlament pot tenir protagonisme si no té lleis importants a aprovar, sentència que "la debilitat del Parlament de Catalunya és el mirall que reflecteix la debilitat de l'autonomia".

Teresa Salas

Miquel Caminal i Jordi Matas (editors). *El sistema polític de Catalunya*. Barcelona, Tecnos i Edicions de la UB i de la UAB.